

Nathalie Quintane | **Schoen (fragment)**

Vertaald door Kiki Coumans

In etalages zijn de veters van schoenen dichtgeknoopt.

In de doos worden schoenen beschermd door een dubbelgevouwen velletje zijdepapier.

In elke schoen zit een etiketje van de fabrikant dat soms verschuift, zonder los te laten.

In de doos liggen schoenen kop aan staart.

Van de ene naar de andere markt worden schoenen vervoerd in hetzelfde soort vrachtwagens als waar vlees in wordt vervoerd, met aan de zijkant een afdakje dat open kan.

Op de snelweg in de buurt van Romans staat een donkerbruin rechthoekig bord met daarop een gestileerde kerk met twee schoenen ernaast.

Ik koop schoenen met dikke zolen, of schoenen met dunne zolen. Lopen op schoenen met dikke zolen of schoenen met dunne zolen geeft een heel verschillende gewaarwording. Lopen op een schoen met plateauzool of een dikke zool is als lopen op een klein matrasje.

Of een schoen nu oorspronkelijk een dunne zool had, of dat die door slijtage is ontstaan (looptijd x aard van de ondergrond x manier van lopen), bij een dunne zool voel je de oneffenheden van de grond.

Op den duur komen er vouwen in leren schoenen – die vouwen zijn dieper op het bovenleer.

Als ik een schoen wil aantrekken, buig ik eerst mijn voet; dan moet ik mijn hiel erin zien te krijgen, die met een kort plofje neerkomt.

In nieuwe schoenen zitten proppen papier: de voet stuit erop als je een schoen wil aantrekken en ze daar zijn achtergebleven.

De vorm van de voet tekent zich af in de vorm van de schoen – of de vorm van de schoen neemt die van de voet over. De ‘holte’ zit bij de linkerschoen aan de rechterkant, en bij de rechterschoen aan de linkerkant.

Als het erg warm is, trek ik mijn schoenen uit en leg ik mijn voeten direct op het bovenleer. In tegenstelling tot de zool is de bovenkant van een schoen nooit plat, omdat hij de vorm van de voet aanneemt. Niettemin wordt de bovenkant platter als er een voet op wordt gelegd, tenzij hij van een stijve leersoort is gemaakt.

Een gewone schoen kan zo diep zijn als een hoed.

Om de maat van een schoen (of van mezelf) te controleren leg ik mijn voet tegen de zool: hij moet die niet overtreffen en er ook niet door overtroffen worden. De omtrek van de ene volgt die van de andere, mits men voor de rechervoet de linkerschoen gebruikt, en andersom.

In schoenen met een iets grotere maat dan de mijne leg ik zooltjes.

Als er in de zool van een met lucht geïnjecteerde sportschoen een gaatje komt, hoor je elke keer als de voet de grond raakt een klein zuchtje.

Als ik dikke sokken aanheb, lijken mijn schoenen kleiner.

Een hard plekje op de voet verandert, rekt en vervormt het leer van de schoen zodanig dat er na het uittrekken aan de binnenkant een klein bergje te zien is.

De veters zijn aan de uiteinden omhuld met plastic, zodat ze niet gaan rafelen.

De dikte van de veters is aangepast aan de grootte van de vetergaatjes.

Door het schuren van de veters tegen de gaatjes, bij het vast- of losmaken, verslijt de veter langzaam, tot hij het begeeft. Onder het lopen staat de veter ook onder spanning als ik mijn voet buig, gevolgd door ontspanning als ik hem weer neerzet.

Als de veter het begeeft, maak ik de twee helften van de gebroken veter met een knoopje aan elkaar vast, en dat knoopje stop ik weg. Als je een veter wilt vervangen, moet je de juiste lengte en dikte weten: een te korte veter haalt het laatste rozetje niet, en een te dikke veter past niet – zoals het geval is bij veters van sportschoenen in combinatie met stadsschoenen.

Tussen de vetergaatjes is het het moeilijkst om de schoen goed te poetsen.

Leren schoenen moet je iedere dag omwisselen om het leer te laten ademen.

Schoenen zonder veters: als mijn voet te smal is (of de schoen te groot), en de maat iets te groot, hoor ik het karakteristieke geluid van de zool die tegen de grond klappt zonder dat de hiel hem kan tegenhouden. Dan heb ik de neiging de schoen over de grond te laten glijden in plaats van hem op te tillen, om het geklepper te dempen. In de plaats daarvan komt dan een soort bijna-voortdurend schraapgeluid.

Als ik de veters van een paar schoenen aan elkaar vastmaak, kan ik de schoenen op mijn schouder dragen, de eerste hangt op mijn borst, de tweede op mijn rug. (Ik kan dus maximaal drie paar schoenen dragen: een aan mijn voeten, een op mijn linkerschouder en een op mijn rechterschouder.)

De schoenen tikken dan ritmisch tegen mijn lichaam terwijl ik loop.

Als het mijn voet, haast verticaal, niet lukt in een veterschoen te stappen, komt dat doordat de veters niet goed losgemaakt zijn.

Hoe zwaarder mijn schoenen zijn, hoe platter het kussen waar ik ze op zet.

Hoe zwaarder mijn schoenen zijn, hoe pijnlijker de voet waar ik op loop.

Ik kan ook veel pijn doen met een lichte hakken schoen, want dan drukt de hak, waar het hele gewicht van mijn lichaam op rust, zich op één enkel punt van de voet in de voet van een ander.

Aan de slijtage van de hakken van schoenen kan ik iemands manier van lopen aflezen.

Sommige mensen die voortdurend struikelen beschadigen de neuzen van hun schoenen.

Sommige vrienden herken ik aan hun schoenen.

Hakken verslijten vooral onder het autorijden.

De twee hakken zijn niet allebei even versleten: de linkerhak, die over de vloer van de auto voor de koppeling schuurt, is erger versleten dan de rechterhak.

De beweging van de voeten onder het rijden lijkt in zoverre op lopen dat ik vergeet op mijn voeten te letten.

(Terwijl ik onder het tango leren dansen voortdurend op mijn voeten let.)

Soms is er aan de binnenkant van de schoen, zonder dat het zichtbaar is, een andere hak aangebracht, een extra hak die ‘nephak’ genoemd wordt, als een dubbele bodem in een koffer; deze hak kan ook worden gebruikt om een klein voorwerp waaraan je bijzonder gehecht bent, of een waardevol voorwerp, onopvallend te vervoeren.

Bij het oversteken van tramrails kan een hak tussen de rails blijven steken.

Vanaf een bepaalde hoogte van de hak glijdt de voet naar voren en laat achterin een lege ruimte tussen de schoen en hemzelf.

Als je een schoen op de grond zet, gaat het andere uiteinde van de schoen lichtjes omhoog, en tekent zelfs een klein schaduwkje in de vorm van een halve maan.

Uit: Nathalie Quintane, *Chaussure*. Parijs: P.O.L, 1997

Laurens Ham

Verlaten woorden? Het ongerijmd succes van Mark Insingel en Sybren Polet

1

‘Mark Insingel, een beetje een naam die misschien wat verdwenen is naar de achterhoeken van onze geest.’ Met deze woorden stelt Bart Stouten de Vlaamse dichter en romancier voor aan de luisteraars van een radioprogramma.¹ De recensent noemt Insingel (1935) een ‘dichter die geassocieerd werd met het experiment van de jaren zestig’, die wel is blijven schrijven, maar ‘wegge-deemsterd’ is. ‘Maar nu beleeft hij een soort nabloei,’ zegt Stouten, die vervolgens een heel positieve recensie laat volgen van *Lang leven*, Insingels laatste bundel. Stoutens woorden klinken voorzichtig (‘een beetje’, ‘misschien wat’, ‘een soort’), maar dat neemt niet weg dat hij in Insingels oeuvre toppen en dalen aanbrengt. Nadat diens poëzie in de jaren zestig een hoogtepunt bereikte, zakte ze weg, om de laatste jaren weer volop in de aandacht te komen met bundels van uitzonderlijke kwaliteit.

Hetzelfde zou gezegd kunnen worden van Sybren Polet (1924). Ook hij is een oudere auteur, die in de jaren zestig en zeventig met zijn ‘konkrete’ poëzie en niet-traditionele romans furore maakte. In een interview met Arjan Peters, gepubliceerd in *de Volkskrant* op 15 oktober 1999, wordt een geschiedenis van Polets oeuvre verteld die doet denken aan Insingels ‘werdegang’.² De periode van de jaren tachtig en vroege jaren negentig is volgens Peters een tijd van inzinking, zelfs van zwijgen. De boeken die daarna verschijnen – te beginnen met *De hoge hoed der historie* (1999), een roman die een bijzonder positieve ontvangst kreeg – getuigen in deze interpretatie van een wederopstanding. Polet lijkt van een ingewikkelde, dogmatische figuur ineens in een virtueuze humorist veranderd.

Is er bij deze auteurs inderdaad sprake van een belangrijke breuk in het oeuvre? Dat ze de afgelopen jaren goede dichtbundels hebben geschreven, valt niet te ontkennen. Insingels *Niets*

¹ De uitzending van 27 september 2010 is terug te luisteren via: www.cobra.be.

² Na te lezen op: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2676/Cultuur/archief/article/detail/543552/1999/10/15/Voor-Sybren-Polet-is-Ander-Proza-almaar-gewoner-geworden.dhtml>.